

Άννα Αγγελοπούλου (φιλόλογος στο Πρότυπο Πειραματικό Σχολείο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης), “Φωνές-μαρτυρίες εφήβων”

Διδακτική πρόταση για το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας της Α Λυκείου, που παρουσιάστηκε στην επιμορφωτική συνάντηση με θέμα “Διδακτικές οδηγίες και προτάσεις για τα φιλολογικά μαθήματα της Α΄ ΓΕΛ και ΕΠΑΛ”.

Η επιμορφωτική συνάντηση πραγματοποιήθηκε στο Πρότυπο Πειραματικό Σχολείο του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στις 15-10-2012 και διοργανώθηκε από τις Σχολικές Συμβούλους Φιλολόγων Ανατολικής Θεσσαλονίκης, Ιωάννα Βορβή, Αδελαΐδα Ισχυρλιάδου και Θεοδώρα Χασεκίδου-Μάρκου.

Εισαγωγή

Σας παρουσιάζουμε μία διδακτική πρόταση για το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας της Α΄ Λυκείου, που εφαρμόσαμε με τις μαθήτριες και τους μαθητές του Α1 Λυκείου του Πρότυπου Πειραματικού Σχολείου του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κατά τη διάρκεια του περσινού σχολικού έτους (2011-2012).

Ο τίτλος της διδακτικής πρότασης: “Φωνές-μαρτυρίες εφήβων”.

Η διάρκεια της διδακτικής πρότασης: 3/4 έως 6 διδακτικές ώρες (ανάλογα με την έκταση που έχει αποφασίσει ο διδάσκων). Η δική μας εφαρμογή κάλυψε έξι διδακτικές ώρες. Στις έξι διδακτικές ώρες συνυπολογίζονται το δίωρο, που προηγήθηκε της κύριας διδακτικής πρότασης, και ένα δίωρο που αφιερώθηκε για σύνθεση ατομικής γραπτής εργασίας στην τάξη από κάθε μαθητή (μπορεί να διατεθεί και μόνο μία διδακτική ώρα για την ατομική γραπτή εργασία στην τάξη).

Η διδακτική πρόταση: Πρόκειται για μικρής έκτασης δραστηριότητα, που εντάσσεται στη δεύτερη προτεινόμενη, από το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών, θεματική ενότητα με τίτλο *ο προφορικός, γραπτός και πολυτροπικός λόγος*, αλλά συνδυάζει στοιχεία και υπηρετεί στόχους και από τις άλλες προτεινόμενες θεματικές ενότητες, κυρίως από την ενότητα *Το κείμενο, η δομή, τα χαρακτηριστικά του και η ποικιλότητά του*. Πιστεύω ότι οι στόχοι αυτής της ενότητας (*Το κείμενο, η δομή, τα χαρακτηριστικά του και η ποικιλότητά του*) μπορούν να αξιοποιηθούν σε κάθε διδακτική εφαρμογή του μαθήματος, αφού πάντα προσεγγίζουμε διάφορα κειμενικά είδη και κειμενικούς τύπους, είτε αυτά τα επιλέγουμε ως διδακτικό υλικό επεξεργασίας στην τάξη είτε τα ζητάμε από τους μαθητές μας κατά τη σύνθεση-σύνταξη γραπτού ή προφορικού λόγου.

Στο σημείο αυτό υπενθυμίζω ότι, σύμφωνα με το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (βλ. *Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας*, Απόφαση 70001/Γ2, τεύχος δεύτερο, αρ. φύλλου 1562, 27 Ιουνίου 2011, σ. 21052-21068)¹, προτείνονται τέσσερις θεματικές ενότητες στις οποίες αντιστοιχούν και σελίδες του σχολικού εγχειριδίου (βλ. *Οδηγίες για τη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας της Α΄τάξης Γενικού και Α΄τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου για το σχολικό έτος 2012-2013*, αρ. πρωτ. 115366/Γ2, 28-09-2012)². Ωστόσο, τονίζεται ότι το ζητούμενο δεν είναι να καλυφθεί η ύλη του βιβλίου με γραμμική σειρά, ούτε, φυσικά, είναι αυτοσκοπός η διδακτική διεκπεραίωση των σελίδων του βιβλίου. Με άλλα λόγια, αφετηρία και σκοπός μας δεν είναι το διδακτικό υλικό, αυτό καθαυτό, αλλά το ζήτημα που καλούμε τους μαθητές μας να διερευνήσουμε. Άλλωστε, το διδακτικό υλικό μπορούμε να το αντλήσουμε από τις σελίδες του βιβλίου, αλλά και από άλλες διάφορες πηγές, ακόμα και να το συνδιαμορφώσουμε ως ένα σημείο μαζί με τους μαθητές μας. Όσον αφορά μάλιστα το μάθημα της γλώσσας, κατανοώ-καθώς περνούν τα χρόνια- όλο και περισσότερο ότι βάση και κύριο υλικό μου δεν αποτελούν οι σελίδες του βιβλίου, ούτε τα σώματα κειμένων που έχω τη δυνατότητα να βρω σε διάφορες πηγές, αλλά είναι οι ίδιοι μου οι μαθητές, οι “εικόνες”, θα μπορούσα να πω, των εμπειριών και των βιωμάτων που μεταφέρουν στην τάξη μέσω της γλώσσας ή ακόμα η γλωσσική τους επάρκεια στο να μιλήσουν και να γράψουν για όσα καλούνται.

Η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση αξιοποιεί κειμενικό υλικό του σχολικού εγχειριδίου (βλ. Χρ. Τσολάκης, Κ. Αδαλόγλου, Α. Αυδή, Ελ. Λόππα, Δ. Τάνης, *Έκφραση Έκθεση*, τεύχος Α Ενιαίο Λύκειο, ΟΕΔΒ, Έκδοση 1η, Αθήνα 2004, σελ. 126-127)³. Πρόκειται για έξι αποσπάσματα που ονομάζονται από το βιβλίο ως “μαρτυρίες” και προέρχονται από συνεντεύξεις εφήβων, οι οποίοι μιλούν για διάφορα θέματα σχετικά με την

¹Βλ. και http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/document/file.php/DSGL-A110/ΔΕΙΠΠΣ-ΑΠΣ/programma_spondon_ne_glossa_new.pdf (τελευταία ανάγνωση 10-11-2012).

² Βλ. και http://www.minedu.gov.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=5566%3A28-09-12-odigies-gia-ti-didaskalia-tis-neas-ellinikis-glossas-tis-a-taksis-genikoy-kai-a-taksis-esperinoy-genikoy-lykeiyo-gia-to-sx-etos-2012-2013&catid=59%3Aeggrafa-deyterobathmias-ekpaideysis&Itemid=1015&lang=el (τελευταία ανάγνωση 4-11-2012).

³ Βλ. και http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/document/file.php/DSGL-A110/Διδακτικό%20Πακέτο/Βιβλίο%20Μαθητή/lyk_a_b.pdf (τελευταία ανάγνωση 4-11-2012).

εφηβεία που τους απασχολούν, εξομολογούνται αισθήματα και προβληματισμούς. Το θέμα είναι από μόνο του ελκυστικό για τους μαθητές, αφού αφορά τη δική τους “πραγματικότητα”, το δικό τους κόσμο και φυσικά προσφέρει δυνατότητες για αξιοποίηση στη διδασκαλία των εμπειριών και των βιωμάτων τους.

Σημειώνω ακόμα ότι το κειμενικό είδος με το οποίο θα ασχοληθούμε είναι η συνέντευξη, που έχει ως κύριο εκφραστικό τρόπο τον κατευθυνόμενο διάλογο. Πρόκειται για υβριδικό είδος κειμένου, αφού είναι καταγεγραμμένος προφορικός λόγος ή γραπτός λόγος με στοιχεία προφορικότητας. Ενδιαφέρον, επίσης, είναι ότι οι “μαρτυρίες”, δηλ. τα αποσπάσματα που δίνονται από το σχολικό εγχειρίδιο, περιέχουν μόνο τις απαντήσεις και όχι τα ερωτήματα στα οποία αποκρίνονται οι έφηβοι. Η έλλειψη αυτή δίνει τη δυνατότητα να οδηγήσουμε τους μαθητές μας σε κριτική διερεύνηση για τη διατύπωση του ερωτήματος.

Καταγράφω παρακάτω κάποιους ενδεικτικούς στόχους που έθεσα για τους μαθητές μου με το σχεδιασμό αυτής της διδακτικής πρότασης. Οι στόχοι αυτοί αφορούν τη δραστηριότητα έξι διδακτικών ωρών.

Γνωστικοί στόχοι:

-να προσδιορίσουν τα τυπικά χαρακτηριστικά του αφηγηματικού και του περιγραφικού κειμένου, -να μετασχηματίζουν έναν προφορικό διάλογο σε αφήγηση πλάγιου λόγου, -να προσδιορίσουν τα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους της συνέντευξης, -να μετασχηματίζουν ένα κειμενικό είδος σε άλλο κειμενικό είδος, λαμβάνοντας υπόψη και το επικοινωνιακό πλαίσιο, -να χρησιμοποιούν τη γλώσσα αναφορικά (αναφορική λειτουργία) με τις σκέψεις, τους προβληματισμούς, τα συναισθήματά τους και τις σχέσεις τους με τους άλλους, δηλαδή με τον ίδιο τον εαυτό τους (αυτοαναφορική λειτουργία).

Στόχοι δεξιοτήτων, αξιών και στάσεων:

-να αναπτύξουν τη δεξιότητα της προφορικής και γραπτής επικοινωνίας μέσω της γλώσσας σε συγκεκριμένο κοινωνικό πλαίσιο, -να αναπτύξουν δεξιότητες ενσυναίσθησης, -να αναπτύξουν τη δεξιότητα της εργασίας σε ομάδες και τη στάση της συνεργασίας για την παραγωγή κοινού έργου, -να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας, σεβασμό απέναντι στα άλλα μέλη της ομάδας και τις άλλες ομάδες, -να αναπτύξουν τη δεξιότητα αυτοαξιολόγησης με σκοπό την αυτοδιόρθωση.

Η πορεία της διδακτικής πρακτικής: από το άτομο/μαθητή⇒στην ολομέλεια της τάξης⇒στις ομάδες⇒στην ολομέλεια της τάξης⇒στο άτομο/μαθητή με τη σύνταξη ατομικών κειμένων.

Α΄Φάση: Η προετοιμασία για την κύρια δραστηριότητα

Για την εισαγωγή στην κύρια δραστηριότητα διέθεσα δύο διδακτικές ώρες, κατά τις οποίες ακολούθησα την παρακάτω πορεία:

-Θέτω στην ολομέλεια της τάξης δύο αλληλένδετα ερωτήματα και δίνω πέντε λεπτά (η διαχείριση του χρόνου είναι πολύ σημαντική υπόθεση και πρέπει να ασκήσουμε τους μαθητές μας να τηρούν τα χρονικά όρια στις δραστηριότητες που τους θέτουμε) για να σκεφτεί και να καταγράψει ο καθένας φράσεις ή μόνο λέξεις που απαντούν ή συνδέονται με αυτά τα ερωτήματα. Τα ερωτήματα είναι: *Τι σημαίνει για εσάς εφηβική ηλικία; Ποια προβλήματα απασχολούν τους σύγχρονους εφήβους;*

-Καταγράφονται και κατηγοριοποιούνται οι απαντήσεις των ερωτημάτων στον πίνακα. Στη συνέχεια, επιλέγουμε την κατηγορία *σχέσεις εφήβων με τους γονείς* και τους καλώ ανά δυάδες να συντάξουν σε δέκα πέντε λεπτά ένα διάλογο ανάμεσα σ’έναν δεκαεξάχρονο έφηβο και τον πατέρα ή τη μητέρα του κατά τον οποίο διαφωνούν για ένα θέμα που έχει σχέση με τον περιορισμό της ελευθερίας και των κινήσεων τους.

-Δίνω άλλα πέντε λεπτά για να σκεφτούν πώς θα δραματοποιήσουν τον διάλογο ενώπιον της τάξης και καλώ εθελοντές για τη δραματοποίηση. Διαβάζουν πρώτα τον διάλογο, όπως τον έγραψαν, και στη συνέχεια τον δραματοποιούν.

-Την επόμενη ώρα, ζητώ να μετασχηματίσουν ο καθένας χωριστά τον διάλογο που έγραψε σε άλλο κειμενικό τύπο. Το ζητούμενο είναι: Να **αφηγηθείς** και να **περιγράψεις** το περιστατικό της συζήτησης που είχες ως πατέρας ή ως μητέρα με το παιδί σου σ’ένα τρίτο πρόσωπο (να επιλέξεις εσύ σε ποιον).

-Ζητώ να διαβάσουν τα κείμενά τους εθελοντικά και διορθώνω με συνεργασία όλης της τάξης, επισημαίνοντας και γράφοντας στον πίνακα τα τυπικά- δομικά χαρακτηριστικά του αφηγηματικού και περιγραφικού κειμένου. Επιμένω στη μεταφορά του ευθέως σε πλάγιο λόγο και στην περιγραφή των εξωγλωσσικών, παραγλωσσικών στοιχείων του διαλόγου. Η εργασία ανατίθεται και στο σπίτι. Δηλαδή, τους ζητώ να ξαναγράψουν στο σπίτι το κείμενο που συνέταξαν στην τάξη, διορθώνοντας την αρχική μορφή.

-Ζητώ επίσης να βρουν φωτογραφίες και εικόνες που απεικονίζουν προτρέτα εφήβων και να μου αποστείλουν εικονιστικό υλικό με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (βάζοντας χρονικό όριο). Τους ενημερώνω, επίσης, ότι το επόμενο δίωρο θα συνεχίσουμε με το θέμα της εφηβικής ηλικίας, δουλεύοντας σε ομάδες.

Β΄Φάση: Η κύρια δραστηριότητα

Διάρκεια: 4 διδακτικές ώρες (οι δύο ώρες για την εργασία με ομάδες στην τάξη και οι άλλες δύο ώρες για τη συγγραφή ατομικής εργασίας στην τάξη).

-Επιλέγω μία σειρά εικόνων από αυτές που μου έχουν στείλει και τις προβάλλω ως αφορμή για τη διδασκαλία στο επόμενο δίωρο. Η προβολή συνοδεύεται με αναγνωστική οδηγία-ερώτημα για τις εικόνες στην ολομέλεια της τάξης: *Τι απεικονίζουν οι φωτογραφίες και ποιος είναι ο κοινός θεματικός άξονας που τις συνδέει;*

-Στη συνέχεια μοιράζω σ'όλους τους μαθητές τα αποσπάσματα μαρτυρίες των εφήβων και δύο φύλλα εργασίας. Προτού αρχίσουν να εργάζονται κατά ομάδες, ζητώ από όλους να διαβάσουν πρώτα όλα τα αποσπάσματα και έπειτα τις ερωτήσεις του πρώτου φύλλου εργασίας, για να έχουν όλοι οι μαθητές ως άτομα την εποπτεία του υλικού. Στη συνέχεια, τους αφήνω να εργαστούν κατά ομάδες, για να απαντήσουν στα ερωτήματα. Η κάθε ομάδα έχει ένα ερώτημα με δύο σκέλη για ένα διαφορετικό απόσπασμα και κοινές ερωτήσεις σε όλα τα αποσπάσματα.

-Το κύριο ζητούμενο είναι να τους οδηγήσω, μέσω της δραστηριότητας, στη σύνταξη ενός ερωτηματολογίου συνέντευξης σχετικά με την εφηβεία, τα ερωτήματα του οποίου θα συνδιαμορφωθούν πρώτα από την κάθε ομάδα και στη συνέχεια, ύστερα από συζήτηση, θα συναποφασισθούν από την ολομέλεια της τάξης. Στη συνέχεια, ο κάθε μαθητής θα απαντήσει ατομικά στο σπίτι το ερωτηματολόγιο, καταγράφοντας τη δική του προσωπική “φωνή” - μαρτυρία για τα θέματα που απασχολούν την εφηβεία, ενώ τέλος, στην τάξη να μετασχηματίσει το πρώτο κείμενο σε άρθρο για σχολικό περιοδικό.

Επομένως, οι μαθητές οδηγούνται στη σύνθεση δύο κειμένων:

- α) ατομικές απαντήσεις σε ερωτήματα συνέντευξης που έχουν διατυπωθεί από την ομάδα.
 - β) άρθρο για σχολικό περιοδικό με αφιέρωμα στην εφηβική ηλικία.
- Το πρώτο κείμενο (συνέντευξη)⇒μετασχηματίζεται σε άρθρο και δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να δώσουν και πολυτροπικά χαρακτηριστικά στο κείμενό τους.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να πω ότι ο απώτερος σκοπός μου είναι να ασκήσω τους μαθητές μου στην αναφορική λειτουργία της γλώσσας που καταλήγει να γίνεται αυτοαναφορική. **Σκέφτομαι, μιλώ και γράφω για τον εαυτό μου** και τη σχέση μου με τους άλλους. Γιατί, τελικά η διδασκαλία της γλώσσας πρέπει να γίνει ένα ταξίδι γνώσης, ένα ταξίδι αυτογνωσίας με όχημα τη γλώσσα.

Γ΄Φάση (προαιρετική).

Προτείνεται στους μαθητές να γυρίσουν σε βίντεο τις συνεντεύξεις τους. Ένας μαθητής, δηλαδή, να παίρνει συνέντευξη από άλλον για τα θέματα που απασχολούν τους εφήβους.

Τα κείμενα που δόθηκαν στις ομάδες

(Βλ. Έκφραση Έκθεση, τεύχος Α΄, σ. 126-127. Συμπλήρωσα μέσα σε παρένθεση το όνομα και την τάξη του εφήβου που δίνει τη μαρτυρία.)

Οι παρακάτω μαρτυρίες προέρχονται από συνεντεύξεις που δόθηκαν από έφηβους. Αναγνωστική οδηγία στην ολομέλεια της τάξης: Να διαβάσετε προσεκτικά όλα τα αποσπάσματα –κείμενα και να εντοπίσετε τον κοινό άξονα ως προς τη θεματική.

Οδηγία στις ομάδες: ανάθεση στην κάθε ομάδα ενός αποσπάσματος.

1. Εφηβεία είναι η ηλικία που τρέμεις να ζήσεις την κάθε αποτυχία. Κι αυτό είναι δύσκολο, παρ’όλο που ξέρουμε ότι εκείνο που μας κάνει να μεγαλώνουμε και να ωριμάζουμε είναι οι δυσκολίες (Ιωάννα, μαθήτρια Α Λυκείου).

2. Η εφηβεία είναι μεγάλη ευτυχία. Υπάρχει μερικοί που μπλοκάρουν. Εγώ το βρίσκω υπέροχο να μπορούμε να κάνουμε ένα σωρό πράγματα, όπως οι μεγάλοι. Δεν έχουμε όμως καμία ευθύνη. Πρέπει να πω ότι οι γονείς μου είναι άνετοι και θα ήθελα να κρατήσει αυτό. (Λάζαρος, μαθητής Α Λυκείου).

3. Απαίσιος, νιώθω απαίσιος με σπυράκια, φρίκη. Μου φαίνεται πως όλοι με κοιτούν. Δεν ξέρω πια τι στυλ να βρω, για να είμαι καλύτερος ή για να κρυφτώ. Δεν ξέρω, ελπίζω ότι όλα θα περάσουν και γρήγορα, γιατί φτάνει...Οι γονείς λένε-τέλος πάντων, η μητέρα μου-όλα θα περάσουν, περιμένοντας όμως κάτι τέτοιο, εκεί να δεις άγχος! (Δημήτρης, μαθητής Β Λυκείου).

4. Θά’ θελα οι γονείς μου να ήταν πιο συχνά στο σπίτι, για να συζητήσουν μαζί μου και να ενδιαφέρονταν περισσότερο για μένα. Αντί για αυτό, εδώ και χρόνια, ο πατέρας μου γυρίζει το βράδυ, διαβάζει την εφημερίδα του, τρώει με τη μητέρα μου κι εμένα, και συζητά μαζί της (όταν συζητά μαζί της...) χωρίς να ασχολείται με μένα. Και τους λέτε αυτούς γονείς; Εγώ πάντως όχι. Εάν τουλάχιστον με βρίζανε... (Χάρης, μαθητής Β Λυκείου).

5. Οι ενήλικοι...Τα όνειρά τους είναι σβησμένα ή δεν έχουν τη δύναμη να τα πραγματοποιήσουν. Τα λόγια τους με φοβίζουν, γιατί πολύ συχνά μιλούν μόνο με το μυαλό τους και όχι με την καρδιά τους. Όταν όμως ξεσπούν, δεν ξέρουν από μέτρο...Κι εμείς, οι έφηβοι, αγωνιζόμαστε με λύσσα, παρά την αδυναμία μας, ν’αλλάξουμε κάτι σ’αυτόν τον πλανήτη, που σιγά σιγά φθίνει. (Κατερίνα, μαθήτρια Α Λυκείου).

6. Μερικούς ενήλικους τους βλέπω σαν φίλους, σαν ανθρώπους στους οποίους μπορείς να πεις τα μυστικά σου, να ζητήσεις συμβουλές. Άλλοι είναι πιο απόμακροι, μένουν στον κλειστό για τον έφηβο κόσμο τους. Η πρώτη κατηγορία ενηλίκων θα’θελα να εξελισσόταν προς την καλή κατεύθυνση και, κυρίως, οι ενήλικοι να πάνε να μιλούν για την κρίση της εφηβείας και να τη σχολιάζουν διαρκώς, σαν αυτοί να μην την πέρασαν. Αυτούς πάντως που απεχθάνομαι είναι οι ενήλικοι –ή μάλλον αυτοί που θεωρούν τον εαυτό τους ενήλικο-αλλά που είναι ακόμα ανώριμοι και κάνουν τους σπουδαίους. Μα γιατί οι σχέσεις ανάμεσα στους ενήλικους και τους εφήβους να είναι τόσο δύσκολες; (Γιούλη, μαθήτρια Β Λυκείου).

1ο φύλλο εργασίας που δόθηκε στους μαθητές (περιέχει και κριτήριο αυτοαξιολόγησης)

Είδος κειμένου: **συνεντεύξεις (αποσπάσματα)-μαρτυρίες εφήβων.**

Στο βιβλίο σας παρατίθενται έξι αποσπάσματα από συνεντεύξεις-μαρτυρίες εφήβων. Να διαβάσετε προσεκτικά τις μαρτυρίες και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματά⁴.

Ερώτηση 1^α: α) Ποιο θέμα ή ζήτημα φαίνεται ότι απασχολεί τον έφηβο του αποσπάσματος που έχει αναλάβει η ομάδα σας;

β) Να διατυπώσετε το ερώτημα της συνέντευξης, που θεωρείτε ότι έχει απαντήσει ο έφηβος του αποσπάσματος.

Ερώτηση 2^α: α) Να καταγράψετε φράσεις από κάθε κείμενο-απόσπασμα που να δείχνουν τη συναισθηματική φόρτιση των εφήβων για το ζήτημα που τους απασχολεί (μία φράση από κάθε κείμενο).

β) Τα κείμενα που σας έχουν δοθεί είναι καταγεγραμμένος προφορικός λόγος, γιατί είναι αποσπάσματα από συνεντεύξεις. Να εντοπίσετε χαρακτηριστικά προφορικού λόγου και δείκτες παραγωγιστικών και εξωγλωσσικών γνωρισμάτων της ομιλίας στα κείμενα.

Ερώτηση 3^η: Να συμπληρώσετε στον παρακάτω πίνακα το όνομα του/της εφήβου που ταιριάζει σύμφωνα με τα αποσπάσματα. Μία από τις προτάσεις δεν αντιστοιχεί σε κανένα από τα αποσπάσματα.

<p>☞ Αρνούμαι να δεχτώ τον κόσμο που έφτιαξαν οι μεγάλοι.
☞ Νοσταλγώ την παιδική μου ηλικία. Θα ήθελα να ξαναγίνω παιδί.
☞ Δεν μου αρέσει η εικόνα του εαυτού μου στον καθρέπτη. Θα ήθελα να ανοίξει η γη να με καταπιεί!
☞ Η πορεία προς την ωριμότητα είναι δύσκολη.
☞ Δεν αντέχω την αδιαφορία των γονιών μου.
☞ Η εφηβεία είναι μία ανέμελη ηλικία, γιατί δεν έχω καμιά ευθύνη όπως οι μεγάλοι.
☞ Υπάρχουν ενήλικοι που ακόμα δεν έχουν ωριμάσει.</p> |
|---|

Ερώτηση 5^η: Υποθέστε ότι πρέπει να πάρετε συνέντευξη από έναν έφηβο. Διατυπώστε πέντε ερωτήματα σχετικά με ζητήματα/θέματα που απασχολούν τους σημερινούς εφήβους. Η κάθε ομάδα θα διατυπώσει πέντε ερωτήματα που θα κοινοποιηθούν στην τάξη. Στο τέλος η ολομέλεια της τάξης θα συμφωνήσει για τη σύνταξη ενός ερωτηματολογίου σχετικά με την εφηβεία που θα απαντηθεί από όλους ως ατομική εργασία στο σπίτι.

Henry Scott Tuke, *εφηβική υπόσχεση αγάπης*. 1888. Walker Art Gallery. Liverpool National Museums.

Αυτοαξιολόγηση

1. Συμμετείχα στις εργασίες της ομάδας και συνέβαλα στο έργο της; (Πολύ-Αρκετά-Λίγο-Καθόλου)
2. Ακουγα με προσοχή τα μέλη της ομάδας μου και τις άλλες ομάδες; (Πολύ-Αρκετά-Λίγο-Καθόλου)
3. Ζήτησα βοήθεια από τα άλλα μέλη της ομάδας; (Πολύ-Αρκετά-Λίγο-Καθόλου)
4. Πρόσφερα βοήθεια στα άλλα μέλη της ομάδας; (Πολύ-Αρκετά-Λίγο-Καθόλου)
5. Ανέλαβα στην ομάδα μου το ρόλο του συντονιστή, παρουσιαστή, γραμματέα, χρονομέτρη;
6. Ποια από τις ομάδες είχε την καλύτερη παρουσία στην ολομέλεια

⁴ Όλες οι ομάδες έχουν το ίδιο είδος ερωτήσεων ως προς τη μορφή και το περιεχόμενο. Η πρώτη ερώτηση αντιστοιχεί σε διαφορετικό για την κάθε ομάδα απόσπασμα. Έτσι, οι ομάδες μπορούν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά και παραπληρωματικά.

2ο φύλλο εργασίας που δόθηκε στους μαθητές

Να διατυπώσετε πέντε ερωτήματα για μια συνέντευξη με θέμα «φωνές-μαρτυρίες εφήβων για θέματα που τους απασχολούν» :

Ερώτημα 1^ο:

Ερώτημα 2^ο:

Ερώτημα 3^ο:

Ερώτημα 4^ο:

Ερώτημα 5^ο:

Γραπτή εργασία στο σπίτι (ατομική): Να καταγράψετε τις απαντήσεις σας στα ερωτήματα, προσπαθώντας να διατηρήσετε στοιχεία του προφορικού λόγου. Θα επιλέξουμε μία απάντηση από τον καθένα σας για να συμπεριληφθεί σε μία συλλογή μαρτυριών με τον τίτλο *Φωνές-μαρτυρίες για την εφηβεία από το Α1 Λυκείου* που θα αναρτηθεί ηλεκτρονικά στο ιστολόγιο του τμήματός σας.

Γραπτή εργασία στην τάξη (ατομική): Λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις σου στο ερωτηματολόγιο της συνέντευξης, να γράψεις ένα άρθρο (περίπου 400 λέξεις) στο οποίο θα εκθέτεις τις απόψεις και τον προβληματισμό σου για τα θέματα που απασχολούν τους σύγχρονους εφήβους. Το άρθρο θα δημοσιευτεί στο περιοδικό του τμήματός σου, το οποίο θα έχει αφιέρωμα στην εφηβική ηλικία. Να μην ξεχάσεις να δώσεις τίτλο (υποχρεωτικά) και υπότιτλο στο άρθρο (προαιρετικά).

Προσοχή! Τα βήματα μίας αποτελεσματικής διαλογικής συνέντευξης.

- ⇒Αποφασίζουμε από την αρχή το θέμα και το σκοπό της συνέντευξης.
- ⇒Διατυπώνουμε με σαφήνεια και ακρίβεια τις ερωτήσεις. Σκεφτόμαστε και τις προετοιμάζουμε από πριν.
- ⇒Λαμβάνουμε υπόψη την ιδιότητα (επάγγελμα, ηλικία, φύλο, κ.ά.) και την προσωπικότητα του συνομιλητή μας.
- ⇒Είναι πιθανό να χρειασθεί να προσαρμόσουμε τις ερωτήσεις ανάλογα με τις απαντήσεις που δίνει ο συνομιλητής μας.
- ⇒Είμαστε ευγενικοί, διακριτικοί και σεβόμαστε τους συνομιλητές μας. Δεν τους πιέζουμε, δεν τους ειρωνεύομαστε και αποφεύγουμε να τους φέρουμε σε δύσκολη θέση.

Avery Milton, *Εφηβεία*. 1945. Terra Foundation for American Art.

«Φωνές -Μαρτυρίες Εφήβων»-Κάποιες από τις μαρτυρίες των μαθητριών και μαθητών του Α1 Λυκείου

-Βασικά, φοβάμαι ότι καθώς μεγαλώνω μπορεί να συμβιβαστώ και να γίνω μέλος του συστήματος. Ονειρεύομαι πάντα έναν κόσμο με αξίες και ιδανικά, χωρίς απομόνωση. Για αυτό, ονειρεύομαι μια ζωή μακριά από μεγάλες πόλεις με ανθρώπους γνωστούς αλλά ταυτόχρονα ξένους. Ονειρεύομαι κάποια στιγμή να μην είμαι καταδικασμένη να υπολογίζω και να περιορίζω τη σκέψη μου...

-Δεν έχω κάποιους ιδιαίτερους φόβους. Μόνος φόβος μου είναι τι θα συμβεί στο μέλλον σχετικά με την οικονομική αλλά παράλληλα και ιδεολογική κρίση που βιώνουμε. Σχετικά με τα όνειρά μου, δεν είμαι ακόμα σίγουρος...Θα ήθελα να περάσω σε μια καλή σχολή και να ασχοληθώ με τον αθλητισμό όσο θα σπουδάζω. Στο πιο μακρινό παρελθόν ονειρεύομαι να αποκτήσω μια δεμένη οικογένεια.

-Φοβάμαι το φόβο, την υπερβολική μοναξιά και το μέλλον...ίσως και το θάνατο (ίσως και όχι...). Ονειρεύομαι να ταξιδέψω σε όλο τον κόσμο, να ερωτευτώ, να κάνω κάτι που αγαπώ και μου αρέσει, να ζήσω ευτυχισμένες στιγμές, να κάνω φίλους, να γνωρίσω ανθρώπους, να αγαπήσω και να αγαπηθώ, να βρω το νόημα της ζωής ή να δώσω νόημα στη ζωή...

-Δεν φοβάμαι τίποτα ούτε έχω όνειρα για τη ζωή.

-Γενικά δεν έχω πολλούς φόβους. Παρόλα αυτά θα μπορούσα να πω ότι φοβάμαι την αποτυχία. Το όνειρό μου για τη ζωή είναι να βρω τη δουλειά που θέλω και να ζήσω μια κανονική ζωή.

-Αυτό που κυρίως φοβάμαι είναι η απώλεια δικών μου προσώπων και με τρομάζει η ιδέα πως κάποτε θα αναγκαστώ να ζω χωρίς κάποια πολυαγαπημένα πρόσωπα. Ένας άλλος φόβος μου είναι οι σπουδές και η επαγγελματική μου αποκατάσταση. Φοβάμαι πως δεν θα μπορέσω να ανταπεξέλθω στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας. Ονειρεύομαι πως θα ζήσω σε μια καλύτερη εποχή και ότι κάπου εκεί έξω με περιμένει η δική μου ξεχωριστή θέση στην κοινωνία.

-Δεν φοβάμαι ακριβώς, απλά ανησυχώ για το μέλλον, όχι μόνο το δικό μου, αλλά και όλου του κόσμου. Έχω πολλά όνειρα για τη ζωή και μακάρι να γίνουν πραγματικότητα. Θέλω να σπουδάσω, να κάνω τη δική μου οικογένεια, να γίνω αυτόνομη και ανεξάρτητη. Όμως με τη σημερινή κατάσταση στην Ελλάδα, οι νέοι έχουν πάψει να ονειρεύονται και ακόμα και αυτά τα απλά όνειρα μοιάζουν βουνό για το μέλλον!

-Αυτό που φοβάμαι περισσότερο είναι το τι θα κάνω στη ζωή μου και το τελευταίο διάστημα με απασχολεί ιδιαίτερα αυτό το θέμα. Θέλω να περάσω γυμναστική ακαδημία, αλλά σκέφτομαι ότι δε θα υπάρχει δουλειά για γυμναστές αργότερα. Είμαι πολύ προβληματισμένος!

-Φόβους έχω πολλούς, άλλους λιγότερους και άλλους περισσότερο σοβαρούς. Συγκεκριμένα, φοβάμαι τη μοναξιά και την απομόνωση, ανησυχώ πολύ για την εικόνα και τη γνώμη που σχηματίζουν οι γύρω μου για μένα. Φοβάμαι επίσης μήπως δεν καταφέρω να κάνω τίποτα ουσιαστικό στη ζωή μου ή μήπως γεράσω ολομόναχος. Όσο για τα όνειρά μου, είναι και αυτά πολλά, άλλα λιγότερα και άλλα περισσότερο εφικτά. Σε γενικές γραμμές ονειρεύομαι να ανοιχτούν οι ορίζοντές μου. Να ταξιδέψω σε άγνωστα μέρη, να γνωρίσω καινούριους ανθρώπους και να αποκομίσω νέες εμπειρίες. Ονειρεύομαι να ανακαλύψω ποιος ακριβώς είμαι και να βρω αυτό που νιώθω πως λείπει από τη ζωή μου και θα με κάνει ευτυχισμένο.

-Φοβάμαι πολλά πράγματα. Φοβάμαι την απόρριψη των γονιών μου, αν και ξέρω ότι με αγαπάνε. Φοβάμαι ότι πάντα θα είμαι όπως τώρα, χωρίς αυτοπεποίθηση και πολύ κλειστή. Επίσης, φοβάμαι τη φύση, δηλαδή διάφορα φαινόμενα που θα μπορούσαν να μας καταστρέψουν στη στιγμή. Τέλος, φοβάμαι τον πόλεμο. Τον τρέμω! Το όνειρό μου είναι να κάνω πολλά ταξίδια, ειδικά στην Ιαπωνία, την «ονειροχώρα» μου! Επίσης προσπαθώ να είμαι όσο το δυνατόν καλός άνθρωπος, να κάνω ό,τι μπορώ για να βοηθάω τους άλλους και να μη σκέφτομαι εγωιστικά. Τέλος, ελπίζω, όταν μεγαλώσω να μπορέσω να σπουδάσω αυτό που επιθυμώ και περισσότερα απ'όλα να γνωρίσω τον έρωτα...

Φωτογραφικό υλικό με εικόνες εφήβων

(Το υλικό προτάθηκε από τους μαθητές και χρησιμοποιήθηκε για αφόρμηση της Β φάσης, δηλαδή της κύριας δραστηριότητας της διδακτικής πρότασης).

